

Fra Norges Tannteknikerforbund

Norges Tannteknikerforbund (NTTF) er interesse- og yrkesorganisasjon for tannteknikere med norsk autorisasjon. Forbundets hovedoppgaver er knyttet til politisk aktivitet og myndighetskontakt, laboratorienes arbeids- og driftsbetingelser, informasjonsaktiviteter og etterutdanning.

Organisering

Tanntekniske tjenester er en del av tannhelsetjenesten i Norge. På samme måte som tannteknikere er en del av tannhelseteamet, sammen med tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer.

Tannteknikk utført ved et tannteknisk laboratorium i Norge sikrer pasientene høy kvalitets samt god service og oppfølging. Laboratoriene er blant annet pålagt å følge et internt kvalitetssystem og registrere produksjonen sin i Utstysregisteret i Legemiddelverket.

Utvalget må se på hvordan produksjon av tannerstatninger som kroner, broer, proteser, implantatkonstruksjoner og ulike typer skinner organiseres i dag. Er Norge tjent med en produksjonslinje der store deler av det som tilbys befolkningen er produkter framstilt i Asia eller andre land utenfor Norge?

Det er også grunn til å se nærmere på bruk av chair-side produksjon av tannerstatninger og tanntekniske produkter ved norske tannklinikker/tannleger. Er dette innenfor lovregulert virksomhet og tilstrekkelig kvalitetssikret? De skal oppfylle de samme kravene som de tanntekniske laboratoriene.

En tanntekniker har autorisasjon og er underlagt Helsepersonelloven. Dette gir tannteknikeren både et personlig ansvar for kvalitetssikring av sin produksjon overfor pasienten, men også for oppfølging mot kunder/tannleger.

Kunnskap som en autorisert tanntekniker har om dentale materialer som benyttes i tannproteser (fast- og avtakbar protetik) overgår den tannleger og tannpleiere vil besitte etter endt utdanning. Dette gjør en norsk autorisert tanntekniker til en god veileder og samarbeidspartner for tannlegen. Dette er også en grunn for å sørge for at tannteknikerprofesjonen i Norge opprettholdes. Utvalget bør ha dette med seg i arbeidet for en bedre tannhelsetjeneste i Norge.

Regjeringen besluttet i mars 2016 at det skulle bygges et nytt odontologisk fakultet ved UiO på Gaustad. Tanken var å samle tannlegestudiet, tannteknikerstudiet og Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst under ett tak. Det ble også vedtatt at tannteknikerstudiet skulle ta opp 17 nye studenter hvert år, mot i dag hvor det kun er opptak 2 av 3 år. De ekstra tannteknikere trengs sårt i Norge.

Utvalget bør vurdere om de små og lokale tannklinikkene er tjent med å måtte sende alt sitt tanntekniske arbeid til utlandet eller til store laboratorier i de store byene. Tannklinikker på mindre steder er ofte avhengig av en lokal tilbyder av tanntekniske tjenester med for eksempel farge og form

korreksjoner, samt reparasjoner og vedlikehold eller utvidelser av proteser for den eldre befolkningen. Hvis servicetilbudet skal opprettholdes og pasientene slippe uforholdsmessig lang ventetid på å få tilbake protesen fra utlandet så må det gjøres grep for å øke muligheten for at offentlige tannklinikker kan inngå avtaler med lokale tannteknikere.

NTTF vil vende tilbake til åpningsspørsmålet i dette avsnittet, nemlig om Norge er tjent med en tannhelsetjeneste som gjør seg mer og mer avhengig av produksjon utenfor Norge?

I den forbindelse vil vi stille spørsmålsteget ved om det kan gjøres noe med anbudstildelingen i offentlig sektor. Forbundet er klar over at regjeringen har nedsatt et utvalg som skal se på offentlige anskaffelser, og som skal komme med sine delrapporter hhv. 4. november 2023 og 4. mai 2024.

Men hvis man ønsker å bevare den tanntekniske kompetansen i Norge, sikre arbeidsplasser, et godt tilbud til pasientene og et bærekraftig samfunn, så må det handles nå. Service, tilgjengelighet og miljø kan allerede i dag vektes høyere enn pris i anbudskriteriene, om det er politisk vilje til det.

Vi vil henlede oppmerksomheten på Vestfold og Telemark fylkeskommune sitt grønne budsjett for 2023. I budsjettet er det satt av seks millioner kroner «for å ta i bruk lokale tanntekniske tjenester igjen, noe som vil gi positive ringvirkninger både for klima og regionalt næringsliv». Det er også anført at «Anskaffelse av lokale tanntekniske tjenester, fremfor leveransetjenester fra Kina, er også et bærekraftig steg for å stoppe klimaendringer. I tillegg til dette vil tiltaket bidra til en opplevd bedre tjeneste for pasientgruppen, samtidig som det bidrar til økt lokal verdiskapning.»

Ved at fylkeskommunen skal kjøpe tanntekniske tjenester lokalt bidrar den til å en bedre service til pasientene, styrke lokale tanntekniske laboratorier, bevare tannteknisk kompetanse i Norge og et mer bærekraftig samfunn.

Finansiering

Det offentlige bør gi tilskudd til tannbehandling som innebærer bruk av tanntekniske produkter. I dårlige tider vil vanlige folk velge bort tannhelsetjenester som ikke er akutte hvis behandlingen blir for dyr. Det kan bety dårligere tannhelse i samfunnet etter en tid, og økt behov for tannerstatninger.

For å sikre et godt tilbud til alle deler av befolkningen bør ikke de lokale tannklinikkene legges ned, men styrkes. Og det bør legges til rette for at private tannleger kan fortsette å behandle pasienter som har vært kunder hos disse over tid, også etter at de blir omfattet av DOT ved bruk av hjemmetjenester i kommunen.

Tannreiser der pasienten reiser ut av Norge og får tannbehandling, inkludert implantater eller andre former for tannerstatninger, gir en økt usikkerhet for pasienten. Denne typen tannbehandling og protetikk-produksjon er ikke omfattet av Norsk Pasientskadeerstatning (NPE), i motsetning til behandling/produksjon i Norge. Det kan få store konsekvenser for den enkelte pasient om noe går galt, både helsemessig og økonomisk. Det er heller ikke mulig å få reparert slike tannerstatninger i Norge. Pasienten må reise tilbake til opprinnelseslandet for å få gjort endringer, forbedringer, reklamasjon etc. der. Utvalget bør se på dette i et folkehelseperspektiv. Enda en grunn for å gi offentlig støtte til tannbehandling i Norge.

Folkehelseinstituttet advarer mot å gjennomføre kirurgi og tannkirurgi utenfor Norden grunnet fare for at pasientene kan få med seg resistente bakterier hjem og bli svært syke.

Utvalget bør se til Sverige og på hvordan de har håndtert refusjon for tannerstatninger i den offentlige tandvården.

Lovverk, reguleringer og rettigheter

EU-forordning 2017/745 som omhandler medisinsk utstyr, er nå iverksatt i Norge. Den erstatter EU-direktivet for medisinsk utstyr og er strengere enn direktivet. Det er krevende å oppfylle kravene som forordningen setter til produsenter av individuelt medisinsk utstyr. Alle tanntekniske produkter er definert som individuelt medisinsk utstyr.

Det er derfor viktig at hele tannhelsetjenesten er klar over denne forordningen når det skal gå nye anbudsrunder eller priser skal settes på tanntekniske produkter. Både tannerstatninger produsert på tanntekniske laboratorier eller hos tannleger i Norge, og utenlandsk produsert tannteknikk er underlagt samme lovgivning når produktet blir satt inn i en pasients munn i Norge.

All tannteknisk produksjon i Norge er pålagt å kun bruke biokompatible og CE-merkede materialer, og har krav om minimum 10 års dokumenterbar sporbarhet og 15 år for implantater. I tillegg er det krav om at produsenten og produktene er registrert i Utstyrsregisteret i Legemiddelverket, enten tannerstatningen eller det tanntekniske produktet (ulike typer skinner) er produsert hos en tannlege eller i et laboratorium. Det stilles også krav om et omfattende kvalitetssystem.

Oslo, februar 2023

For Norges Tannteknikerforbund

Helle Hagenau
Daglig leder